

Pitkäperjantai 2008

Katri Kuusikallion saarna Järvenpään kirkossa

Jeesusta lähdettiin viemään Golgataa kohti. Häntä oli ruoskittu ja kidutettu, ihme, että hän oli vielä hengissä. Mitä matkalla tapahtuisi, tulisiko kuolemasta todellakin totta? Kärsimyksessä on vaikeaa tuskan lisäksi se, että ei tiedä, kuinka kauan se kestää. Milloin helpottaa, helpottako ollenkaan, paheneeko vielä tästäkin vai tuleeko kärsimykseen jotain seesteisyyttä? Kärsimys tuntuu kipuna, mutta se aiheuttaa usein myös häpeää. Oikea häpeä estää ihmistä tekemästä tyhmyyksiä, se pysäyttää ja palauttaa ruotuun, mutta liiallinen häpeä saa ihmisen kokemaan arvottomuutta. Sitä voisi kutsua tahmeaksi olemiseksi, ihminen joutuu niin kuin kalvon erottamaksi toisista ihmisistä, yhteys toisiin häiriintyy. Usein heikkoutta pidetään häpeällisenä. Miksi ei pystynyt, onnistunut, saavuttanut, menestynyt, ollut aina onnellinen, oma syykö? Mutta matkalla Golgatalle ja ristin juurelta katsottuna ei Jeesuskaan onnistunut, päinvastoin, kaikki meni pieleen, tuli tuomio, häpeä, pilkka, hylkääminen, kuolema.

Pilatus oli kirjoituttanut taulun, joka kiinnitettiin ristiin. Siinä oli sanat, Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas. Mitä pilkattavaa tuossa oli? Oli siinä, mikä Jeesus luuli olevansa, olihan hänellä ollut olevinaan ystäviä ja kannattajia, huima urakehitys alussa, mutta näin se loppui äkillisesti. Jeesus olikin vain lyhyt tähdenlento, hänet raivattiin helposti pois tieltä. Jeesuksen ystävät pettivät ja hylkäsivät hänet ja viisaammat ja voimakkaammat vallanpitäjät ja opettajat jäivät jäljelle hallitsemaan ihmisiä. Jeesus oli sääliittävä luuseri ristillä.

Silti Johanneksen mukaan Jeesus kulki rohkeasti elämäntiensä viimeisetkin askeleet. Omasta kivustaan ja häpeästään huolimatta hän huolehti lähimmäisistään. Hän kehotti jäljelle jääviä ja surevia pitämään huolta toinen toisistaan. *Kun Jeesus näki, että hänen äitinsä ja rakkain opetuslapsensa seisoivat siinä, hän sanoi äidilleen: Nainen, tämä on poikasi. Sitten hän sanoi opetuslapselleen: Tämä on äitisi.* Jeesus yhdistää ihmisiä. Nykyäänkin suvun ja perheen jäsenet saattavat olla monista eri syistä kaukana toisistaan. Vaikeuksien hetkellä turvallisia ja merkityksellisiä ihmisiä voivat olla naapurit, ystävät, harrastustoverit, vapaaehtoistyöntekijät. Aina on olemassa jossain joku, joka kuulee ja ymmärtää. Aina on olemassa jossain joku, joka tarvitsee ymmärrystämme, läsnäoloamme ja kärsimyksen jakamista. Jokaiselle tulee elämäntilanteita, jossa joku voi olla itselle ja itse voi olla toiselle varavanhempi, -mummi, -ukki, -lapsi, -sisarus.

Jeesuksen kärsimys ja itsensä uhraava rakkaus ristillä saattaa hengellisestikin ihmisiä yhteen. Tässä on uskon veljesi, sisaresi. Vaikka aina pitäisimme keskeisimpänä asiana elämässä Jumalan sanaa, on luonnollista, että hakeudumme ihmisten seuraan, jotka jollain jo sanattomalla tasolla tiedämme sielunkumppaneiksemme. Silti olemme kaikki yhtä lailla osallisia Jeesuksen sovitustyöhön perustuvaan anteeksiantamukseen. Jeesuksen seuraajina voidaan anteeksiantamuksen sanomaa viedä eteenpäin ja tarkoittaa hyvää monin eri tavoin. Jeesuksen opetuslapsetkaan eivät reagoineet kaikissa tilanteissa samalla tavalla. He elivät elämänsä Jeesuksen lähellä, koettivat jakaa asioita ja pysyä yhdessä. Jeesuksen rakkaus ohjaa aina lähimmäisenrakkauteen, ja kunnioittavaan vuoropuheluun.

Jeesus sanoi ristillä: Minun on jano. Jeesuksen tuska ristillä aiheutti hänen janonsa. Kärsimys voi ilmetä myös hengellisenä janoana, jonka ihminen kokee elämän

sisällöllisenä tyhjiytenä. Koettelemuksia tulee jokaiselle jossain vaiheessa. Silloin tietää, mistä kärsii. Mutta tyhjiys, tarkoituksettomuus on epämääräisempää kärsimystä. Ihminen odottaa, vaikka ei tiedä, mitä odottaa. Sisin on täynnä epämääräistä kohinaa. On täynnä itseään ja arkeaan, kaikkia vastuita, varmistelua ja monenlaisia tarpeita. Miten voisi pysähtyä ja tyhjiys muuttuisi oikeaksi tyhjiydeksi. Kun tyhjentyisikin kaikesta omasta, olemaan levollisena, luottamaan Jumalaan, tyhjentymään hyvän ja pahan arvioinnista, suurista tunteista, tehokkuudesta tai avuttomuudesta, niin että voisi olla avoin sille, mihin Jumala johdattaa ja mitä Jumala antaa.

Jeesus joi haparviinin ja sanoi: Se on täytetty. Hän kallisti päänsä ja antoi henkensä. Jeesus oli vienyt päätökseen tehtävänsä ja työn, jonka Jumala oli hänelle uskonut lähettäessään hänet elämään ihmisen elämän maailmassa. Jeesuksen kipu oli koko ihmiskunnan kärsimystä, yhteistä kipua, johon olemme kaikki osallisia. Päivän raamatun tekstissä heprealaiskirjeestä sanotaan: Vaikka hän oli Poika, hän joutui kärsimyksistä oppimaan, mitä on kuuliaisuus. Kuuliaisuus merkitsee suostumista myös kärsimykseen. Sitä kautta elämä menetysten keskellä avautuu uudella tavalla.

Hengellinen tiennäyttäjä Henri Nouwen sanoo kirjassaan Läpi pimeän yön: Joka kerta kun käännyt huomiosi pois siitä ulkonaisesta tilanteesta, joka on aiheuttanut tuskasi, ja keskityt ihmisenä oloon kuuluvaan yhteiseen kipuun, johon sinäkin osallistut, kärsimyksesi käy helpommaksi kantaa. Kun oivallat, että sinut on kutsuttu elämään solidaarisena kaikkien kärsivien kanssa, henkilökohtainen kipusi alkaa kääntyä yhteiseksi kivuksi ja saat uutta voimaa sen läpi elämiseen.

Jeesuksen kuolema ei merkinnyt kaiken raukeamista tyhjiin ja loppumista, vaan kaiken täyttymystä. Jeesuksen kärsimyksessä ja kuolemassa rakkaus tuli täydeksi. Jeesus kantoi syntimme, sovitti ne, hän antoi meille täydellisen anteeksiantamuksen lahjan. Jeesuksen kuolema olikin lopulta portti uuteen, ikuiseen elämään.

Lassi Nummen runo kertoo:
Me hapuilemme ulkoisessa pimeydessä
ja sisimmän pimeydessä
kohti tuntematonta, käsittämätöntä, näkymätöntä.

Tänä päivänä me olemme niin kaukana.
Mutta meissä asuu usko,
ja ellei usko, niin toivo,
ja ellei toivo, niin toivon häivä,
aavistus
että jossakin asuu rakkaus
että se jonakin päivänä tavoittaa meidät
jotka sitä pakenemme,
meidät vaeltajat maailman syvyydessä hajallamme
että me palaamme sen yhteyteen
ja löydämme sen luona levon.

Sinä päivänä me emme enää näe
arvoituksen tavoin
vaan kasvoista kasvoihin.